

Centar za **mirovne** studije | Selska cesta 112a, 10 000 Zagreb, tel/fax: 482 00 94; cms@cms.hr; www.cms.hr

Ministarstvo unutarnjih poslova RH
Ranko Ostojić, ministar
Vladimir Nemeč, pomoćnik ministra
Fax. 61 22 144

Zagreb, 13. svibanj 2014.

Predmet: mišljenje na nacrt konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim poslovima i ovlastima

Poštovani ministre Ostojić,

zahvaljujemo se na dostavljenom Nacrtu. Sa dubokim razočaranjem utvrdili smo kako niti jedan od naših prijedloga vezanih uz unaprijeđenje modela Vijeća za građanski nadzor iznesenih u javnoj raspravi i kasnije dostavljeni MUP-u, nisu prihvaćeni. Ne možemo zaključiti drugačije nego da se radi identična greška koja je bila učinjena sa *Povjerenstvom za rad po pritužbama u MUP-u* koje se je pokazalo disfunkcionalnim zbog modela kako je zamišljen. Ovakvim projekcijom Vijeća, nedvojbeno se zaključuje da MUP i dalje želi skrivati od javnosti mjere tajnog prikupljanja podataka.

Zbog svega navedenog, Centar za mirovne studije ne može podržati ovakav prijedlog Zakona, te Vas još jednom pozivamo da razmotrite naše prijedloge koje smo Vam dostavili 15. travnja 2014., te iste uključite u konačan tekst zakona.

Gordan Bosanac
Centar za mirovne studije

Napomena: prijedlozi izmjena članaka podvučeni su. Nakon svakog članka stoji i kratko objašnjenje vezano za izmjenu članka.

Članak 32.

Iza članka 102. dodaje se nova glava V. i članci ... koji glase:

„V. GRAĐANSKI NADZOR NAD PRIMJENOM POJEDINIH POLICIJSKIH OVLASTI

Članak 102. a

(1) Nadzor nad zakonitosti primjena policijskih ovlasti iz članka 68. i 80. ovoga Zakona, kao i nad primjenom posebnih dokaznih radnji koje provodi policija sukladno Zakonu o kaznenom postupku, te nad aktivacijom i upravljanjem mjera tajnog nadzora telekomunikacijskih usluga, djelatnosti i prometa od strane Operativno tehničkog centra, provodi Vijeće za građanski nadzor (u daljnjem tekstu: Vijeće).

~~(2) Nadzor iz stavka 1. ovoga članka može se provoditi nakon dovršetka kriminalističkog istraživanja tijekom kojeg su primijenjene policijske ovlasti iz članka 68. i 80. ovog Zakona.~~

(2) Prilikom obavljanja nadzora iz stavka 1. ovog članka, Vijeće je ovlašteno od Operativnog tehničkog centra za nadzor telekomunikacija zatražiti usporedbu podataka s kojima raspolaže s podacima Ravnateljstva policije o primijenjenim ovlastima iz članka 68. ovoga Zakona, kao i mjera iz čl 332. Zakona o kaznenom postupku. Članovi Vijeća imaju pravo nenajavljeno pristupiti OTC-u i obaviti direktan nadzor.

(3) U obavljanju nadzora iz stavka 1. ovoga članka Vijeće može vršiti uvid u izvješća i druge dokumente policije te obaviti razgovore s rukovoditeljima i policijskim službenicima koji su primjene ovlasti odobrili i primjenjivali, a isti imaju obvezu da se odazovu na zahtjeve Vijeća.

(4) Izvješće o saznanjima i podacima prikupljenim u obavljanju nadzora iz točke 1. ovoga članka Vijeće će dostaviti predsjedniku Hrvatskog sabora, predsjednicima Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, ministru unutarnjih poslova i glavnom ravnatelju policije.

(5) Članovi Vijeća za svoj rad odgovorni su Hrvatskom saboru, a nadzor nad zakonitošću rada Vijeća provodi Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Obrazloženje:

Potrebno je pod nadzor staviti i mjere koje provodi policija u sklopu Zakona o kaznenom postupku (ZKP) – tzv. posebne dokazne radnje. Iako te mjere odobrava sudac istrage, identičan slučaj imamo unutar mjera koje provodi SOA, a odobrava ih sud - ali su ipak pod nadzorom Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija. Držimo da je u ovom trenutku potrebno i mjere iz ZKP-a staviti pod neovisan građanski nadzor.

Držimo da se nadzor mora omogućiti i za vrijeme trajanja kriminalističkog istraživanja. Naime, ne vidimo da bi eventualan nadzor za vrijeme trajanja kriminalističkog istraživanja na bilo koji način mogao opstruirati istraživanje. Također držimo da ne postoji niti opasnost curenja podataka iz istraživanja putem članova Vijeća budući da oni moraju proći sigurnosnu provjeru koja je svojevrсно jamstvo za njihov integritet.

Nije nam prihvatljiv prijedlog da Vijeće može od OTC-a zatražiti samo usporedbu podataka s kojima raspolaže OTC s podacima Ravnateljstva policije. Ovdje je ključno nadzirati i rad samog OTC-a da eventualno ne zlorabi pojedine ovlasti širenjem primjena mjera na osobe koje nisu pod istragama koje provodi policija, a koje su inicirane od strane policije. Također pod nadzor je važno staviti i bilo kakvu moguću zlouporabu na relaciji OTC – policija. Stoga smatramo da je potrebno omogućiti Vijeću i nadzor na OTC-om.

Smatramo da je bitno naglasiti obavezu državnih službenika/ca i institucija da odgovore na zahtjeve Vijeća i suradnju s istim, iako se to može činiti samorazumljivim. Bitno je da se na zahtjeve Vijeća odgovori davanjem informacija i podataka i to u pravovaljanom roku, kako se rad Vijeća ne bi otežavao i usporavao. Građanima i građankama RH je u interesu imati efikasno Vijeće koje im dobro služi, kako bi im bilo u potpunosti osigurano uživanje njihovih prava koje po zakonu imaju. Iz navedenih razloga predlažemo da se eksplicitno navede obaveza odgovornih osoba da se odazovu na razgovor.

Držimo da Odbor koji treba biti zadužen za suradnju i nadziranje Vijeća jesaborski Odbor za ljudska prava i nacionalne manjine, ali da Vijeće informira navedene nadležne institucije o

svojim nalazima. Ovdje se prvenstveno radi o zaštiti ljudskih prava građana te je stoga logično da matični Odbor ovom Vijeću bude Odbor za ljudska prava.

Članak 102. b

Nadzor iz članka 102. a ovoga Zakona Vijeće provodi na temelju:

- programa nadzora koji utvrđuje Hrvatski sabor slijedom prijedloga Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
- zahtjeva građana koji smatraju da su im nezakonitom primjenom policijskih ovlasti iz članka 68. i 80. ovoga Zakona povrijeđena prava,
- zahtjeva državnih tijela i pravnih osoba u vezi sa sumnjom na nezakonitu primjenu ovlasti iz članka 68. i 80. ovoga Zakona.
- vlastitih indicija i sumnji na povredu zakonitosti

Obrazloženje:

Vrlo je važno da Vijeće ima pravo postupati po osnovi vlastitih indicija i sumnji oko mogućih povreda zakonitosti primjena mjera. U nekim slučajevima građani ne znaju da su im prava bila prekršena, a postoje i slučajevi u kojima je primjerice osoba kojoj su prekršena prava usmrćena te Vijeće o tome sazna od treće strane. Također, Vijeće bi trebalo postupati i u slučajevima kada u javnost izađu informacije (primjerice preko istražiteljskih novinara) o kršenju ljudskih prava, a bez da netko pošalje konkretan zahtjev. Jednako tako prilikom provođenja istraga Vijeće može naići na nezakonitosti vezane uz primjenu mjera nad osobom koja nije službeno poslala zahtjev. Budući da je cilj osnivanja Vijeća sprječavanje nezakonitosti držimo da mu ne treba sužavati ovlasti, već ih proširiti tako da što efikasnije čuvaju građane od povreda ljudskih prava.

Ovim amandmanom se osigurava veći dijapazon djelovanja vijeća, brže i bolje djelovanje te još veća zaštita ljudskih prava.

Članak 102. c

(1) Vijeće čini 5 članova i 5 zamjenika članova, predstavnika građana koje imenuje i razrješuje Hrvatski sabor na prijedlog organizacija civilnog društva, znanstvenih i stručnih organizacija te nevladinih organizacija.

(2) U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje policijski službenik Ravnateljstva policije kojeg odredi glavni ravnatelj, čija zadaća je pružanje stručne pomoći članovima Vijeća.

(3) Članovi i zamjenici članova Vijeća su osobe koje uživaju profesionalni i osobni ugled u javnosti ~~te svoju funkciju obavljaju kao počasnu funkciju.~~

(4) Za članove Vijeća mogu biti imenovani hrvatski državljani visoke stručne spreme, pri čemu moraju imati neka od znanje i iskustva iz sljedećih područja: razumijevanje tehnologije primjene mjera, razumijevanje pravnih standarda vezanih uz primjene mjera, zaštita i promocija ljudskih prava. U Vijeću moraju biti zastupljena oba spola najmanje jednom trećinom članova.

(5) Članovi i zamjenici članova Vijeća za svoj rad primaju naknadu, te ostvaruju i pravo na prijevozne troškove u visini stvarnih troškova ili naknadu troškova za korištenje osobnog automobila u službene svrhe, kako je utvrđeno za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske. Sredstva za navedene namjene osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske i to 50% kroz proračun Hrvatskog sabora i 50 % kod proračun Ministarstva unutarnjih poslova. Pravilnik o naknadama donijeti će Ministar unutarnjih poslova, uz suglasnost predsjednika saborskog Odbora za ljudska prava i nacionalne manjine.

(6) Član Vijeća ne može biti osoba koja:

- nije državljanin Republike Hrvatske,
- je član političke stranke,
- ima sigurnosne zapreke sukladno odredbama posebnog zakona,
- je osuđena ili se protiv nje vodi kazneni postupak za kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti,
- je osuđena ili se protiv nje vodi postupak za prekršaj s obilježjem nasilja ili za teži prekršaj za koji je propisana kazna zatvora.

(7) Članove Vijeća imenuje se na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

(8) Člana Vijeća razriješit će se prije isteka roka na koji je imenovan ako:

- sam to zatraži,
- nastupi neki od razloga zbog kojih ne može biti imenovan članom Vijeća,
- iz neopravdanog razloga nije prisustvovao na dvije sjednice Vijeća u roku od jedne godine ili nemarno obavlja poslove člana Vijeća.

(9) Član Vijeća je dužan čuvati tajnost podataka koje je doznao sudjelujući u njegovu radu.

(10) Vijeće ima pravo nesmetano komunicirati s javnošću i informirati istu o svome radu i nalazima vezanim uz svoj rad uz obvezu čuvanja tajnosti podataka.

Obrazloženje:

Držimo da članovi Vijeća moraju primati naknade za svoj rad jer se radi o ozbiljnom i odgovornom poslu. Svjesni činjenice da postoje značajne proračunske restrikcije, predlažemo da se jedna naknada daje za rad članu i njegovom zamjeniku. Temeljem proračuna Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija napravili smo okvirni proračun Vijeća:

Stavka	Iznos
Naknade za članove Vijeća (3.000 kn/neto mjesečno, bruto iznos: 6.010 kn/mjesec)	360.600 kn
Putni troškovi	40.000 kn
Uredski materijal	4.000 kn
Reprezentacija i promocija	40.000 kn
Ukupno	444.600 kn

Dakle, radi se o ukupnom iznosu od 444.600 kn godišnje koji bi se dijelili između Hrvatskog sabora i MUP-a. Uvidom u trenutni proračun ovih dviju institucija držimo da je za ovu godinu moguće naći sredstva na sljedećim stavkama (pod pretpostavkom da Vijeće krene sa radom 1. lipnja 2014., njegov proračun za 2014. bi bio: 259.350 kn):

MUP – stavka A553131 administracija i upravljanje, podstavka 323 (rashodi za usluge- ukupan trenutni iznos stavke je 318.781.350 kn, dakle stavka bi se umanjila za 129.675 kn) ili

podstavka 329 (ostali nespomenuti rashodi poslovanja – ukupan trenutni iznos stavke je 21.128.000 kn).

Hrvatski sabor – stavka A501000 administracija i upravljanje, podstavka 323 (rashodi za usluge - ukupan trenutni iznos stavke je 12.738.000 kn, dakle stavka bi se umanjila za 129.675 kn) ili podstavka 329 (ostali nespomenuti rashodi poslovanja – ukupan trenutni iznos stavke je 9.095.000 kn).

Dakle, vjerujemo kako postoje sredstva i u trenutnom umanjenom proračunu za rad ovog Vijeća i pitanje je samo političke volje i iskrenog interesa da se uspostavi uistinu efikasno Vijeće.

Za kriterije članstva u Vijeću ne mogu se samo navesti vrlo nejasni i generalni kriteriji kao što su „profesionalni i osobni ugled u javnosti“. Po ovim kriterijima član vijeća mogao bi postati i npr. Mate Mišo Kovač?! Zato je važno navesti uistinu jasne kriterije za članstvom kao što su: razumijevanje tehnologije primjene mjera, razumijevanje pravnih standarda vezanih uz primjene mjera, zaštita i promocija ljudskih prava.

Konačno, Vijeću se mora dati zakonska ovlast nesmetanog komuniciranja s javnosti (uz ograničenja vezana uz tajne podatke) kako bi mogli kvalitetno obavljati svoj posao i stjecati podršku i ugled u javnosti.

Članak 102. d

(1) Članovi Vijeća na konstituirajućoj sjednici izabrat će predsjednika Vijeća, te donijeti Poslovnik o radu Vijeća kojim će urediti pitanja bitna za rad Vijeća koja nisu uređena ovim Zakonom te će ga podnijeti, radi potvrđivanja, Hrvatskom saboru.

(2) Administrativnu i tehničku podršku potrebnu za rad Vijeća osigurat će Ministarstvo unutarnjih poslova.